

8. El teixit musical

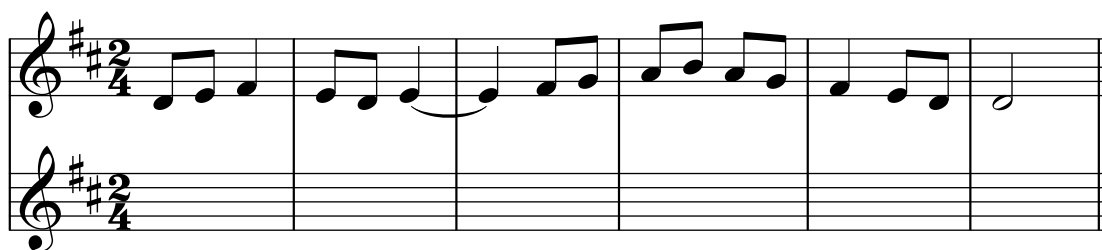
La textura

BLOC 1 CONTEXT MUSICAL

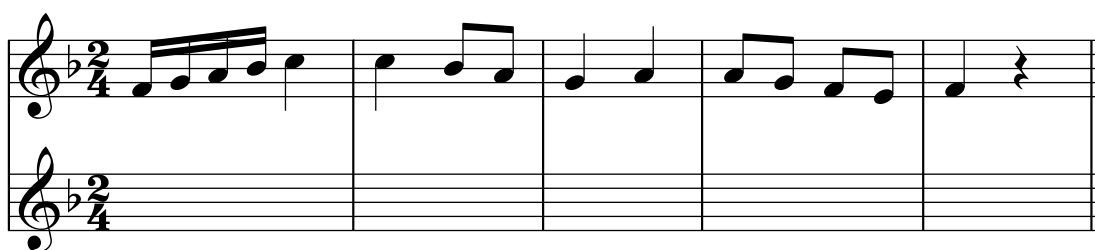
1. Contesta vertader (V) o fals (F) a les qüestions que et plantegem.

- ☒ a) La textura homofònica és aquella que està formada per diverses línies melòdiques de la mateixa importància que avancen de forma independent, però amb el mateix ritme.
- ☒ b) La textura de melodia acompanyada és aquella en què predomina l'acompanyament d'acords.
- ☐ c) Una variant de la textura monofònica és la textura contrapuntística.
- ☒ d) Una variant de la textura monofònica és l'heterofonia.
- ☒ e) La textura monofònica és aquella en què hi ha una sola línia melòdica.

2. Escriu una segona melodia per a aconseguir crear una textura contrapuntística.

3. Afegeix una segona melodia per a aconseguir crear una cançó amb una textura homofònica.

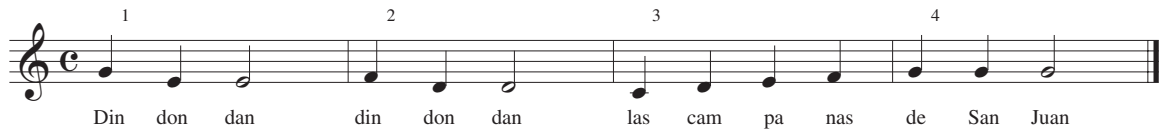
4. Marca en color blau el pentagrama que pertany a la melodia principal i en color verd els pentagrames que fan l'acompanyament.

Veu

The time is gone the song is over. Thought I'd something more to say

Piano

5. Observa la partitura següent i compara-la, quant a la textura musical, amb la que proposàvem en l'activitat número 1. Després, contesta les preguntes que et formulem.

Existeix una única melodia desproveïda de qualsevol tipus d'acompanyament.

- a) Quantes melodies hi ha en aquesta cançó? *Una melodia solament*
 b) Quin és el nom d'aquest tipus de textura? *Textura monofònica*

6. Observa la partitura següent. Es tracta d'un fragment de l'*Ave Maria* de Tomás Luis de Victoria. Com veus, està feta per a quatre veus i totes tenen text, alhora que es complementen les unes amb les altres perquè totes són igualment importants. Tot seguit, contesta les preguntes que et formulem.

- a) Quantes melodies hi ha en aquesta cançó? *4*

- b) Tenen totes el mateix ritme?

No, cada una duu un ritme diferent.

- c) Quin és el nom d'aquest tipus de textura?

Textura polifònica

7. Observa la partitura següent. Es tracta d'un fragment compost per a quatre veus. Fixa't que les veus es complementen entre si i que totes són igualment importants. Després contesta les preguntes que et formulem.

Soprano

Contralt

Tenor

Baix

- a) Quantes melodies hi ha en aquesta cançó? 4 melodies
- b) Porten totes el mateix ritme? Sí
- c) Quin és el nom d'aquest tipus de textura? Textura polifònica homofònica

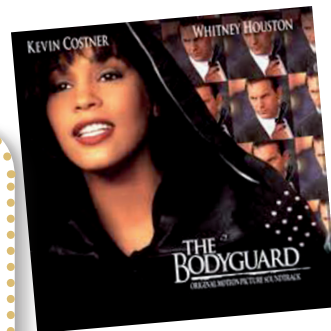

BLOC 2 ESCOLTA

Audició 1

I Will Always Love You 1992 Dolly Parton

Composta el 1974, aquesta famosa cançó pertany a la pel·lícula *El Guardaespallles*, que va ser interpretada per Whitney Houston. S'hi relata la història d'amor que finalment sorgirà entre Frank Farmer (un antic agent del servei secret) i Rachel Marron (una famosa actriu i cantant), a qui haurà de protegir d'un perillós psicòpata que intenta acabar amb la seua vida.

Escolta atentament aquest fragment i contesta les preguntes.

- Quin instrument fa la melodia? La veu
- Quantes línies melòdiques escoltes? Una
- De quin tipus de textura es tracta? Textura de melodia acompanyada

Audició 2

Veni Sancte Spiritus Segle VI Anònim

Aquesta peça musical és un exemple de cant gregorià, que rep el nom del papa Gregori I el Gran, que el va convertir en el cant oficial de l'Església Catòlica. Destinada a l'oració i a la comunicació amb Déu, es tracta d'una oració en llatí (llengua oficial de l'Església Catòlica), en la qual es recorda la primera vinguda de l'Esperit Sant sobre els Apòstols.

Escolta atentament aquest fragment i contesta les preguntes.

- Quin instrument fa la melodia? La veu
- Creus que cada veu fa una melodia diferent o totes interpreten la mateixa melodia?
Totes interpreten la mateixa melodia
- Té algun tipus d'acompanyament o és *a cappella*? A cappella
- Tenint en compte les respostes anteriors, indica el tipus de textura.
Textura monofònica

Audició 3-4

Muito devemos varoes Segle XIII Alfons X El Savi

Obra del rei Alfons X el Savi, promotor de les arts i les ciències durant el seu govern, pertany a la col·lecció de *cantigas* compostes en honor a santa Maria i que tenen com a denominador comú la narració de miracles esdevinguts per la seua intercessió, tal com testimonia aquest fragment: “**Barons, molt hem lloar a Santa Maria, que atorga les seues gràcies i els seus dons a qui confia en ella.**”

Escolta els fragments següents i contesta:

Audició 3

- a) La melodia està interpretada per dos instruments, quins? La veu i la flauta
- b) Realitzen els dos la mateixa melodia o, per contra, fan diferents melodies? Les dues fan pràcticament la mateixa melodia.

Audició 4

- c) En aquest fragment els dos interpreten la mateixa melodia, però són totalment idèntiques o algun instrument la fa més adornada? No són idèntiques, la que fa la flauta és més adornada
- d) En què t'has basat per a donar la resposta anterior? Perquè la flauta afegeix unes petites notes d'adorn respecte de la melodia interpretada per la veu.
- e) Tenint en compte les respostes anteriors, indica el tipus de textura. Heterofònica

Audició 5

Lungisa Indlela 1992 Ladysmith Black Mambazo

Exponent de la música coral sud-africana, aquest grup gaudeix d'un ampli reconeixement social ja que reflecteix, amb la seua música, el canvi ocorregut després dels terribles anys de racisme i d'apartheid. Prova de la seua popularitat és l'actuació musical que van fer durant la cerimònia de lliurament del Premi Nobel de la Pau al líder sud-africà Nelson Mandela.

Aquest fragment és un *cant responsorial* que consisteix en l'alternança de frases melòdiques interpretades per un cor i un solista.

- a) Hauràs observat que aquesta audició està feta amb veus soles sense cap tipus d'acompanyament ¿quin nom rep aquesta forma d'interpretar la música? A cappella
- b) Sabries dir el nombre de melodies que se senten de forma simultània? Dos
- c) Les diferents melodies avancen amb un ritme comú o diferent? A un ritme diferent
- d) Tenint en compte les respostes anteriors, indica el tipus de textura. Polifònica contrapuntística

Audició 6

Bohemian Rhapsody 1975 Freddy Mercury

Pertanyent a l'àlbum *A night at the opera*, aquest tema representa un dels èxits més importants del grup anglès Queen. Prova d'això és que aquesta cançó va aconseguir, curiosament i després de la mort de Freddie el 1991, el número u en les llistes d'èxits. A més, el solo de guitarra que hi apareix és considerat el vinté millor de tots els temps.

Aquest fragment està interpretat per quatre veus.

- Les veus avancen amb un ritme comú o diferent? Al mateix ritme
- Totes les veus interpreten la melodia a la mateixa altura o hi ha veus que sonen més greus o agudes que les altres? Són interpretades a diferent altura (més greus o agudes que altres)
- Tenint en compte les respostes anteriors, indica el tipus de textura. Polifònica homofònica

Audició 7

Imagine 1971 John Lennon

Considerada pel públic com una de les millors composicions de tots els temps, per a Lennon la cançó era antireligiosa, antinacionalista, anticonvencional i anticapitalista. John diria en una ocasió: no és un missatge nou, no estem perdent la raó, només diem: dóna una oportunitat a la pau. Imagina un món sense països ni religions.

- Hauràs observat que en aquesta cançó apareixen diversos instruments, però quin és el que realitza la melodia? La veu
- Anomena almenys tres dels instruments que apareixen en aquesta cançó. Bateria, baix i piano
- Quina funció tenen aquests instruments? Acompanyar rítmicament i harmònicament la veu que fa la melodia
- Tenint en compte les respostes anteriors, indica el tipus de textura. Textura de melodia acompanyada

Audició 8

Al·leluia 1741

George Friedrich Haendel

Potser aquesta obra siga la més famosa i coneguda d'aquest compositor del Barroc. Les cròniques de l'època expliquen que el rei Jordi II, en sentir aquesta música poderosa, es va posar en peus de forma impulsiva com mogut per una força interior irrefrenable. En veure'l, tots els presents van fer el mateix, imitant el sobirà. Des de llavors, és tradició a Anglaterra posar-se en peus quan sona l'*Al·leluia* de Haendel.

En aquest fragment es poden distingir clarament les diferents entrades que fan les quatre veus que formen el cor, ja que ho fan de forma escalonada. Recorda que en la unitat 6 ja les vam estudiar.

- a) Escriu el nom de les quatre veus més usades en el cant coral. _____
Soprano, contralt, tenor i baix
- b) Escriu l'orde en què les escoltes en aquesta audició.
- 1a *Baix*
- 2a *Tenor*
- 3a *Contralt*
- 4a *Soprano*
- c) De quin tipus de textura es tracta? *Textura polifònica contrapuntística*

Audició 9

We Will Rock You 1977

Brian May

Composta pel guitarrista de la banda britànica Queen, és un dels èxits més populars d'aquesta formació i apareix en moltes de les recopilacions editades després de la mort de Freddie Mercury. En la cerimònia de clausura dels Jocs Olímpics de Londres de 2012, va ser interpretada per la resta d'integrants de Queen, mentre en una gran pantalla apareixien projectades escenes de Freddie, com a homenatge pòstum a la seua figura.

Després d'escoltar aquest fragment, hauràs observat que la melodia consta de dues parts clarament diferenciades. La primera està interpretada per la veu solista i la segona la canta la resta del grup.

- a) A quina família pertanyen els instruments que fan l'acompanyament? *Percussió d'afinació indeterminada*
- b) Quin tipus de textura té la primera part, en la qual canta la veu solista? *Textura monofònica*
Per què? *Perquè apareix sols una línia melòdica que, encara que acompanyada, no es considera un acompanyament harmònic pel fet que es tracta d'instruments de percussió d'afinació indeterminada*
- c) Quin tipus de textura té la segona part, en la qual canta la resta del grup? *Monofònica*
Per què? *Perquè encara que canten diferents veus, totes fan la mateixa veu*

Audició 10

Chim Chim Cher-ee 1964 Richard M. i Robert B. Sherman

Pertany a la pel·lícula *Mary Poppins*, en la qual es relata la història de la mainadera, potser, més coneguda del món. Obra de la factoria Disney, va obtenir 5 premis Òscars, entre els quals el de millor banda sonora, composta pels germans Sherman. Aporta com a novetat tecnològica el fet de combinar en les escenes seqüències d'actors reals i seqüències de dibuixos animats.

- a) Quin instrument fa la melodia? La veu
- b) Quins instruments fan l'acompanyament? Instruments de corda fregada (violí, viola, violoncel i contrabaix), percussió d'afinació indeterminada (caixa, triangle), percussió determinada (lira)
- c) Indica el tipus de textura Melodia acompanyada

Per a consolidar els teus coneixements sobre la textura, realitzarem una altra sèrie d'audicions en les quals hauràs d'escriure el tipus de textura que correspon en cada cas.

MONOFÒNICA	POLIFONIA CONTRAPUNTÍSTICA
POLIFONIA HOMOFÒNICA	MELODIA ACOMPANYADA

Audició 11

Amen Otis Redding

TEXTURA: Monofònica (veus a cappella)

Audició 12

Lomhlaba Kawunoni Ladysmith Black Mambazo

TEXTURA: Polifonia homofònica

Audició 13

Lágrimas de mi consuelo Juan Vázquez

TEXTURA: Polifonia contrapuntística

Audició 14

Nas mentes Alfons X El Savi

TEXTURA: Monofònica

Audició 15

Memorias P. Iturralde

TEXTURA: Melodia acompanyada

Audició 16

Summer night Warren Casey

TEXTURA: Melodia acompanyada

BLOC 3 CONTEXT CULTURAL

1. Relaciona cada període històric amb l'afirmació corresponent.

Edat Mitjana, Renaixement, Barroc, Classicisme, Romanticisme, segle XX

Afirmació	Període
1. Les cançons interpretades pels joglars i trobadors usen, a més de la textura monofònica, una variant d'aquesta: la textura heterofònica	Edat Mitjana
2. Els compositors abandonen l'ús de les textures tradicionals amb composicions que busquen exclusivament la dissonància o el soroll.	Segle XX
3. La gran capacitat creativa dels compositors es reflecteix en l'ús de la textura polifònica i de les seues dues variants: homofònica i contrapuntística en la qual diverses melodies independents i de la mateixa importància es combinen de forma simultània.	Renaixement
4. La senzillesa i claredat de la melodies fan que els compositors fugen de les antigues i complexes textures polifòniques i que continuen usant la textura de melodia acompanyada.	Classicisme
5. L'interés per arribar a la màxima expressivitat condueix els compositors a usar textures amb acords cada vegada més dissonants i cromatismes amb una finalitat clarament expressiva.	Romanticisme
6. Naix un nou tipus de textura anomenat textura de melodia acompanyada, que consisteix en la interpretació d'una sola melodia, per una veu o instrument, amb acompanyament harmònic i instrumental a càrrec d'un grup d'instruments o d'un instrument polifònic.	Barroc

2. Escriu en cada definició el tipus de textura que correspon.

contrapuntística, heterofònica, polifonia, melodia acompanyada, homofònica, monofònica

- a) La textura en què diverses melodies independents i de la mateixa importància es combinen de forma simultània es denomina homofònica
- b) La textura en què apareix una sola línia melòdica sense acompanyament instrumental es diu monofònica
- c) La textura en què apareix una sola melodia amb acompanyament harmònic i instrumental es denomina melodia acompanyada
- d) Dins la textura polifònica trobem dues variants: la textura contrapuntística i la textura polifònica
- e) Una variant de la textura monofònica és la textura heterofonia

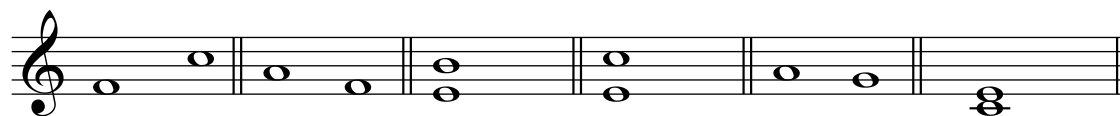
BLOC 4 CREACIÓ MUSICAL

L'HARMONIA

INTERVALS MELÒDICS I INTERVALS HARMÒNICS

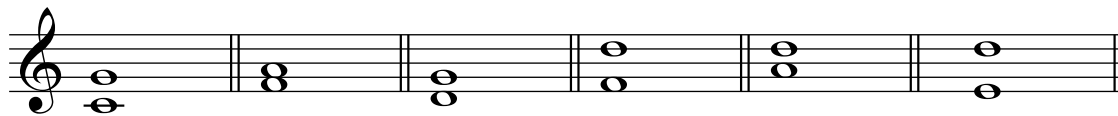
1. Indica si es tracta d'interval melòdic (M) o harmònic (A).

a) b) c) d) e) f)

M M A A M A

2. Escriu la distància que hi ha en aquests intervals harmònics.

5a 3a 4a 6a 4a 7a

3. En el pentagrama següent escriu tres intervals melòdics i tres harmònics. Després indica la distància que els separa.

4. Escriu el so que falta per a formar els intervals indicats.

3a ascendent
melòdic

3a harmònic

5a harmònic

6a descendent
melòdic

5a ascendent
melòdic

6a harmònic

5. Escriu en la columna corresponent segons siguin instruments melòdics o polifònics (harmònics).

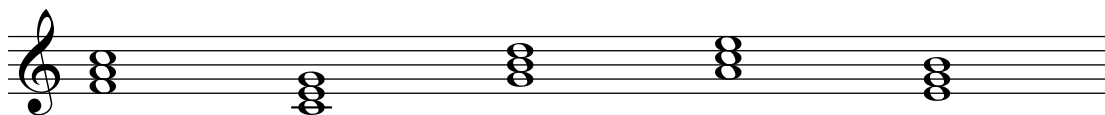
trompeta oboè òrgan trombó acordió guitarra fagot piano

MELÒDICS	POLIFÒNICS (HARMÒNICS)
<i>trompeta</i>	<i>orgue</i>
<i>oboè</i>	<i>acordió</i>
<i>trombó</i>	<i>guitarra</i>
<i>fagot</i>	<i>piano</i>

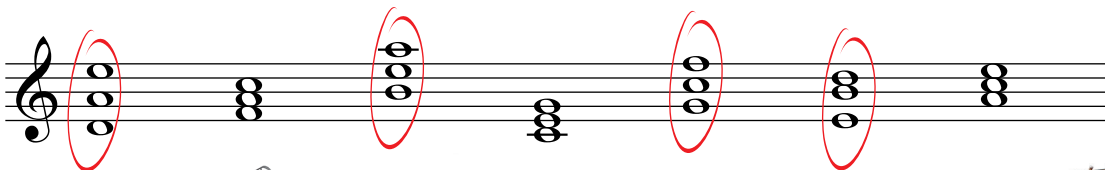
6. Completa el text.

Els acords són diversos sons que sonen de manera *simultània*
 (si més no *tres*) i habitualment serveixen per a *acompanyar*
 cançons i melodies.

7. Forma acords a partir dels sons que apareixen en el pentagrama.

8. En el pentagrama següent hi ha sons agrupats en acords; encercla els que són incorrectes.

9. Contesta amb vertader (V) o fals (F).

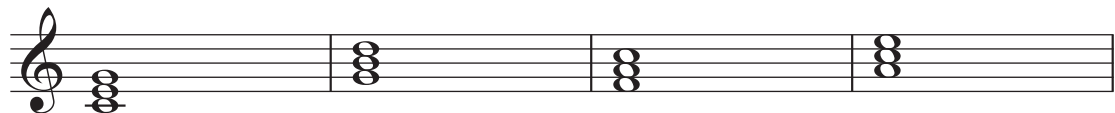
- F** La nota fonamental d'un acord és la més aguda de les tres.
- V** La nota fonamental d'un acord és la més greu de les tres.
- F** Els acords es formen a partir de la nota fonamental a distància de 5a.
- V** Els acords es formen a partir de la nota fonamental a distància de 3a.
- V** Els sons d'un acord s'organitzen de forma vertical.
- F** Els sons d'un acord s'organitzen de forma horitzontal.

10. Aquests acords són incomplets, escriu en els quadres en blanc les notes corresponents.

SOL	SOL	LA	SI	RE	MI
LA	MI	FA	SOL	SI	DO
FA	DO	RE	MI	SOL	LA

11. La cançó *No dudaria* es pot acompanyar amb quatre acords, interpretant-los en els moments adequats.

- a) Quin és el nom d'aquests acords? DO - FA - SOL - LA
- b) Escriu en el pentagrama els sons que els formen.

MÚSICA I
TECNOLOGIES

En el CD ROM et plantejem un seguit d'activitats en les quals podràs posar en pràctica tot allò que has après en aquesta unitat.